

KONCERT
20.10

LUIGI CHERUBINI

Faniska

Opera komiczna w 3 aktach

Opéra comique in three acts

Libretto:

Joseph Sonnleithner

na podstawie melodramatu

Les Mines de Pologne René-Charles'a Guilberta de Pixérécourta

based on the melodrama *Les Mines de Pologne* René-Charles Guilbert de Pixérécourt

WYKONANIE KONCERTOWE WYBRANYCH FRAGMENTÓW

CONCERT PERFORMANCE OF SELECTED FRAGMENTS

UTAL LICENSE PLATE
SOLUTIONS

HEXELINE

**Rok
ukończenia:
1806**

Year of
completion:
1806

Prawykonanie | First performance:
25 lutego 1806 roku | 25 February 1806
Theater am Kärntnertor, Wiedeń | in Vienna

Obsada premierowa | Premiere cast:

Faniska

Pauline Anna Milder – sopran | soprano

Hedwig

Thérèse Neumann – sopran | soprano

Rasinski

Neumann – tenor

Zamoski

Karl Friedrich Clemens Weinmüller – bas | bass

Oranski

Johann Vogel – bas | bass

Moska

B. Rothe – sopran | soprano

Rasno

Wilhelm Ehlers – tenor

**Wtorek,
20 października,
19.30**

Tuesday,
20 October,
7:30 pm

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa

Warsaw Philharmonic
Concert Hall

ul. Sienkiewicza 1

Faniska, żona Rasinskiego | wife of Rasinski
Natalia Rubiś – sopran | soprano

Hedwig, jej córka | his daughter
Katarzyna Belkius – sopran | soprano

Rasinski, starosta rawski | mayor of Rawa
Krystian Krzeszowiak – tenor

Zamoski, starosta sandomierski | mayor of Sandomir
Robert Gierlach – bas | bass

Oranski, kapitan Kozaków w służbie Zamoskiego
captain of the Cossacks in Zamoski's service
Tomasz Rak – bas | bass

Moska, służąca Zamoskiego | Zamoski's maid
Justyna Ołów – mezzosopran | mezzo-soprano

Rasno, krewny Moski | relative of Moska
Piotr Kalina – tenor

Oficerowie Kozaków | Cossack officers
Bartosz Gorzkowski – tenor
Damian Żebrowski – tenor
Michał Bączyk – bas | bass
Łukasz Kocur – bas | bass

Poznański Chór Kameralny | Poznan Chamber Choir

Bartosz Michałowski – przygotowanie chóru | choirmaster

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej | Orchestra of Poznań Philharmonic

Łukasz Borowicz – dyrygent | conductor

Natalia Rubiś

Absolwentka prestiżowego Yale School of Music oraz Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Zadebiutowała podczas Händel-Festspiele w Halle w czerwcu 2014 roku partią Calisto w operze *Giove in Argo* Händla. Od tego czasu wystąpiła z wieloma zespołami i dyrygentami, w różnorodnym repertuarze operowym, od baroku – Eurydyka, Muzyka i Nimfa w *Orfeuszu* Monteverdiego, Romilda w *Xerxesie* Händla, i klasycyzmu – Cristallina w *La fiera di Venezia* Salieriego, Sivene w *Chinkach* Glucka, Fiordiligi i Despina w *Così fan tutte*, Donna Elvira w *Don Giovannim* Mozarta, po utwory z XX wieku – Helena w *Śnie nocy letniej* Brittena czy Sa femme w *Biednym marynarzu* Milhauda. W Polsce można ją usłyszeć m.in. w Operze Wrocławskiej jako Halkę i Małgorzatę w *Fauście* oraz w Warszawskiej Operze Kameralnej, również jako Halkę. W zeszłym roku odbyła tournée koncertowe z Capellą Cracoviensis z wileńską wersją *Halki*, którą wspólnie zarejestrowali na płycie; wystąpiła również u boku Andreasa Scholla w scenicznej wersji *Saula* Händla. Plany artystki na 2020 rok to role: Micaëli w Operze Wrocławskiej, Donny Elviry w Warszawskiej Operze Kameralnej oraz Broni w operze *Hrabina* Moniuszki na Festiwalu „Chopin i jego Europa”.

nataliarubis.com

Natalia Rubiś

is a graduate of the prestigious Yale School of Music and the Academy of Music in Wrocław. She made her début at the Händel-Festspiele in Halle in June 2014 with the part of Calisto/*Jupiter in Argos*. Since that time she has performed with numerous ensembles and conductors in an extensive operatic repertoire ranging from baroque – Eurydice, La Musica, and La Ninfa in Claudio Monteverdi's *L'Orfeo*, and Romilda/*Xerxes*, via classicism – Cristallina in Antonio Salieri's *La fiera di Venezia*, Sivene in Gluck's *The Chinese Women*, and Mozart's Fiordiligi and Despina/*Così fan tutte*, and Donna Elvira/*Don Giovanni*, to 20th-century works – Carolina in Benjamin Britten's *A Midsummer Night's Dream* and The Wife in Darius Milhaud's *The Poor Sailor*. In Poland, she performs at the Wrocław Opera as Marguerite/*Faust* and Halka, and at the Warsaw Chamber Opera also as Halka, among others. Last year toured with the Capella Cracoviensis with the concert version of *Halka* (Vilnius), which she recorded with the ensemble. She has partnered Andreas Scholl in the stage version of G.F. Handel's *Saul*.

The artist's plans for 2020 include Micaëla/*Carmen* in the Warsaw Opera, Donna Elvira/*Don Giovanni* at the Warsaw Chamber Opera, and Bronia in Moniuszko's *Countess* at the Chopin and His Europe Festival.

nataliarubis.com

Katarzyna Belkius

Studentka Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie prof. Henryki Januszewskiej-Stańczyk. Od 2016 roku uczestniczka Akademii Operowej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej, gdzie doskonalili swoje umiejętności pod kierunkiem Izabeli Kłosińskiej i Matthiasa Rexrotha oraz Eytana Pessena. Uczestniczyła również w wielu kursach mistrzowskich prowadzonych przez Bogdana Makalę, Andersa Schmidta, Agnieszkę Rehlis, Helenę Łazarską, Edith Wiens, Hedwig Fassbender, Helmuta Deutscha, Olgę Pasiiecznik, Tomasza Koniecznego, Tobiasa Trunigera, Thomasa Lausmanna, René Massisa. Jest laureatką konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych. W 2017 roku wystąpiła jako Królowa Nocy w adresowanej do dzieci adaptacji *Czarodziejskiego Fletu* Mozarta pod tytułem *O Królestwie Dnia i Nocy oraz Zaczarowanych Instrumentach* w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej.

Katarzyna Belkius

a student in the class of Professor Henryka Januszewska-Stańczyk at the Karol Szymanowski Academy of Music in Katowice. Since 2016 she has participated in the Opera Academy of the Teatr Wielki – Polish National Opera, where she hones her skills under the guidance of Izabela Kłosińska, Matthias Rexroth, and Eytan Pessen. She has participated in numerous masterclasses conducted by Bogdan Makal, Anders Schmidt, Agnieszka Rehlis, Helena Łazarska, Edith Wiens, Hedwig Fassbender, Helmut Deutsch, Olga Pasiiecznik, Tomasz Konieczny, Tobias Truniger, Thomas Lausmann, and René Massis. Winner of Polish national and international competitions, in 2017 she performed as Queen of the Night in *About the Kingdom of Day and Night and Magic Instruments*, an adaptation of Mozart's *The Magic Flute* for children at the The Teatr Wielki – Polish National Opera.

Krystian Adam Krzeszowiak

Występował m.in. w Teatro alla Scala, Royal Opera House – Covent Garden i Carnegie Hall. Współpracuje z zespołami Monteverdi Choir (dyr. Sir John Eliot Gardiner), Il Giardino Armonico (dyr. Giovanni Antonini), Concerto Italiano (dyr. Rinaldo Alessandrini). Nagrywa m.in. dla wytwórni Sony (*Le Nozze di Figaro* pod dyr. T. Currentzisa), Deutsche Grammophon (*Dixit Dominus* pod dyr. C. Abbado), DUX (*Kochaj mnie* wraz z żoną, Natalią Rubiś). W 2017 artysta odbył światowe tournée z Sir. J.E. Gardinerem jako odtwórca tytułowej roli w *Orfeuszu* Monteverdiego oraz jako Telemaco w *Il ritorno d'Ulisse*.

Jego ostatnie operowe występy to m.in. tytułowy *Idomeneo* w Israeli Opera House w Tel Awiwie (dyr. M. Gamba), *L'Ercole Amante* w Opera Comique w Paryżu (dyr. R. Pichon) czy *Adriana Lecouvreur* w ROH Covent Garden (dyr. D. Oren). Najbliższe plany artystyczne Krystiana to *Salome* dla Rai w Turynie (dyr. F. Luisi), *Król Edyp* w Filharmonii Berlińskiej (dyr. K. Petrenko), *Urowadzenie z Seraju* na Festiwalu w Glyndebourne (dyr. N. Carter).

Krystian ukończył Akademię Muzyczną we Wrocławiu, studiował w mediolańskim Conservatorio G. Verdi oraz w Accademia Internazionale della Musica di Milano.

krystianadam.com

Krystian Adam

Krzeszowiak is a tenor who has performed in the Teatro alla Scala, the Royal Opera House – Covent Garden and Carnegie Hall. He has worked with the Monteverdi Choir (under Sir John Eliot Gardiner), Il Giardino Armonico (under Giovanni Antonini), and Concerto Italiano (under Rinaldo Alessandrini). He has conducted for Sony (*The Marriage of Figaro* directed by Teodor Currentzis), Deutsche Grammophon (*Dixit Dominus* directed by Claudio Abbado), DUX (*Kochaj mnie* wraz z żoną, Natalia Rubiś). In 2017, he went on a world tour with Sir John Eliot Gardiner to perform the title part in Monteverdi's *Orfeo* and that of Telemaco in *The Return of Ulysses to his Homeland*.

His recent operatic performances include the title part in *Idomeneo* at the Israeli Opera House in Tel Aviv (under Michele Gamba), *Ercole Amante* at the Opera Comique in Paris (under Raphaël Pichon), and *Adriana Lecouvreur* at the Royal Opera House Covent Garden (under Daniel Oren). Krzeszowiak's upcoming performances include *Salome* for Rai in Turin (under Fabio Luisi), *Oedipus rex* at the Berlin Philharmonic (under Kirill Petrenko), and *The Abduction from the Seraglio* at the Glyndebourne Festival (under Nicholas Carter).

Krzeszowiak graduated from the Academy of Music in Wrocław and studied at the Conservatorio G. Verdi and at the Accademia Internazionale della Musica in Milan.

krystianadam.com

Robert Gierlach

Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie w klasie śpiewu prof. Kazimierza Pustelaka. Jeszcze jako student rozpoczął współpracę z Warszawską Operą Kameralną oraz warszawskim Teatrem Wielkim – Operą Narodową, kreując na deskach tych scen główne partie w *Don Giovannim* i *Weselu Figara* Mozarta oraz *Cyruliku sewilskim* Rossiniego. Odbił z tymi zespołami operowymi liczne tournées, występując m.in. we Francji, Hiszpanii, Szwajcarii, Danii i Japonii.

Jest laureatem I nagrody Międzynarodowego Konkursu Muzycznego im. G.B. Viottiego w Vercelli oraz Nagrody Publiczności w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Alfredo Krausa w Las Palmas de Gran Canaria.

Od ponad dwudziestu lat jest gościem najważniejszych estrad koncertowych oraz scen operowych w Polsce i poza granicami kraju. Występował m. in. na scenie mediolańskiej La Scali, w Teatro La Fenice w Wenecji, Teatro Comunale w Bolonii, Teatro dell'Opera w Rzymie, Théâtre des Champs-Élysées w Paryżu, Carnegie Hall w Nowym Jorku. Koncertował z najsłynniejszymi orkiestrami świata, takimi jak: Berliner Philharmoniker, Wiener Philharmoniker, Orkiestra Filadelfijska, Orkiestra Szwajcarii Romańskiej, NHK Tokyo, Sinfonia Varsovia czy Orkiestra Filharmonii Narodowej w Warszawie. Od kilku lat prowadzi swoją klasę wokalną na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie.

Robert Gierlach

A graduate of the Fryderyk Chopin Academy of Music in the vocal class of Professor Kazimierz Pustelak. While still a student, he began working for the Chamber Opera and the Teatr Wielki – Polish National Opera, creating the main parts in Mozart's *Don Giovanni* and *The Wedding of Figaro*, and Rossini's *The Barber of Seville*. He has participated in numerous tours with the two Warsaw operas, performing in France, Spain, Switzerland, Denmark, and Japan, among others.

Winner of the 1st Prize of the Viotti International Music Competition in Vercelli and the Audience Prize at the Alfredo Kraus International Singing Competition in Las Palmas de Gran Canaria.

For over 20 years he has frequented the most important concert and opera stages in Poland and abroad, performing at La Scala in Milan, Teatro La Fenice in Venice, Teatro Comunale in Bologna, Teatro dell'Opera in Rome, Théâtre des Champs-Élysées in Paris, and Carnegie Hall in New York. He has been accompanied by the world's premiere orchestras including the Berliner Philharmoniker, Wiener Philharmoniker, the Philadelphia Orchestra, the Orchestre de la Suisse Romande, NHK Tokyo, Sinfonia Varsovia, and the Warsaw Philharmonic Orchestra. He has run his vocal class at the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw for a number of years.

Tomasz Rak

Ukończył wydział wokalnno-aktorski Akademii Muzycznej w Łodzi w klasie prof. Piotra Micińskiego. Jako student zadebiutował w 2003 roku partią Guglielma w *Così fan tutte* w Teatrze Wielkim w Łodzi. W 2007 roku został solistą Warszawskiej Opery Kameralnej. W 2011 roku partią tytułową w *Eugeniuszu Onieginie* zadebiutował w Operze Bałtyckiej. W tym samym roku zaśpiewał tam również jedną z głównych ról w *Madame Curie* Elżbiety Sikory, produkcji wystawianej w siedzibie UNESCO w Paryżu i w Teatrze Wielkim Tianjin w Chinach, co zaowocowało stałą współpracą z Operą Bałtycką. W 2012 roku Tomasz Rak wystąpił jako Jontek w wileńskiej wersji *Halki* w Operze Lwowskiej. W kolejnych latach debiutował na scenach: Opery Wrocławskiej jako tytułowy Oniegin, Teatru Wielkiego – Opery Narodowej jako Frank w *Umarłym mieście*, Opery i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku jako Marcello w *Cyganerii* oraz Opery Krakowskiej jako Figaro w *Cyruliku sewilskim*. Na wszystkie te sceny powracał wielokrotnie.

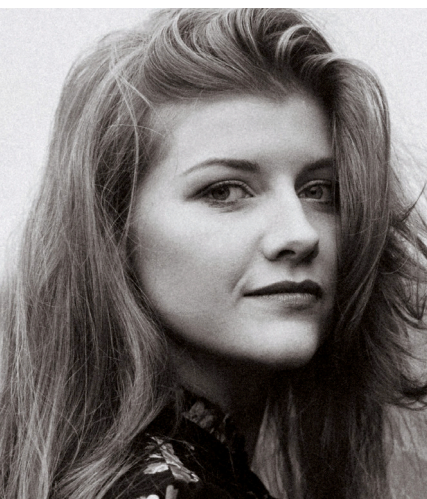
Angaże artysty w sezonie 2019/2020 to rola Figara w Operze Krakowskiej, role Zbigniewa w *Strasznym dworze* i Zurgi w *Poławiaczach pereł* w Operze Bałtyckiej oraz powrót na deski Teatru Wielkiego – Opery Narodowej jako Sharpless w *Madame Butterfly* i Janusz w nowej realizacji *Halki* produkowanej we współpracy z Theater an der Wien.

Tomasz Rak

A graduate in the class of Professor Piotr Miciński at the Vocal and Acting Faculty at the Academy of Music in Łódź, he made his début as a student in 2003 playing the part of Guglielmo in *Così fan tutte* at the Wielki Theatre in Łódź. In 2007 he was a soloist of the Warsaw Chamber Opera, and in 2011 made his début in the title part in *Eugene Onegin* in the Baltic Opera. In the same year he sang one of the leading roles in Elżbieta Sikora's *Madame Curie*, a production also performed at the headquarters of UNESCO in Paris and in the Grand Theatre in Tianjin in China, which resulted in a permanent contract with the Baltic Opera. In 2012, the artist played the role of Jontek in the Vilnius version of *Halka* in the Lviv Opera. The following years were marked by débuts in the title role of *Eugene Onegin* on the stage of the Wrocław Opera, as Frank in *The Dead City* in the Teatr Wielki – Polish National Opera, as Marcello in *La bohème* in the Podlasie Opera and Philharmonic in Białystok, and as Figaro in *The Barber of Seville* in the Kraków Opera. He has returned to all those stages repeatedly.

The artist's fixtures for the 2019/20 season include the role of Figaro at the Kraków Opera, the parts of Zbigniew in *The Haunted Manor* and Zurga in *The Pearl Fishers* in the Baltic Opera, a return to the stage of the Teatr Wielki – Polish National Opera as Sharpless in *Madama Butterfly*, and as Janusz in the new *Halka* co-produced with the Theater an der Wien.

Justyna Ołów

Ukończyła studia licencjackie na Wydziale Wokalno-Aktorskim Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie dr Magdaleny Idzik. Od 2018 roku kontynuuje naukę w Hochschule für Musik, Theater und Medien w Hanowerze w klasie dr hab. Marka Rzepki. Od września 2017 roku jest również członkiem Programu Kształcenia Młodych Talentów – Akademii Operowej w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie, gdzie doskonalili swoje umiejętności pod okiem takich artystów-pedagogów jak: Olga Pasiiecznik, Matthias Rexroth, Eytan Pessen czy Izabela Kłosińska. W 2018 roku wystąpiła na Scenie Kameralnej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie kreując partię Olgi w studenckim wykonaniu opery *Eugeniusz Oniegin*. W roku następnym debiutowała na scenie Filharmonii Narodowej w Warszawie w *Oratorio de Noël* Saint-Saënsa. Współpracując z Capellą Cracoviensis śpiewała partię altu w wielu dziełach oratoryjno-kantatowych. Jako solistka współpracowała z takimi dyrygentami, jak: Andrzej Kosendiak, Benjamin Bayl, Jan Tomasz Adamus, Maciej Tomaszewicz, Ilia Korol, Kazimierz Dąbrowski, Paul Goodwin, Sebastian Perłowski, Kai Wessel, Fabio Bonizzoni.

Justyna Ołów

graduated with a bachelor's degree from the Vocal and Acting Faculty of the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw in the class of Magdalena Idzik. Since 2019 she has continued her education in the class of Marek Rzepka at the Hochschule für Musik, Theater und Medien in Hannover. Since September 2017 she has participated in the Opera Academy Young Talents Training Programme at the Teatr Wielki – Polish National Opera in Warsaw, where she honed her skills under the supervision of artist-teachers such as Olga Pasiiecznik, Matthias Rexroth, Eytan Pessen, and Izabela Kłosińska. In 2018 she performed on the chamber stage of the Teatr Wielki – Polish National Opera in Warsaw, creating the part of Olga in a student performance of the opera *Eugene Onegin*. A year later she made her début on the stage of the Warsaw Philharmonic in Saint-Saëns's *Oratorio de Noël*. Working with the Capella Cracoviensis, she has sung the alto parts in many oratorio and cantata works. As a soloist, she has worked with a range of conductors including Andrzej Kosendiak, Benjamin Bayl, Jan Tomasz Adamus, Maciej Tomaszewicz, Ilia Korol, Kazimierz Dąbrowski, Paul Goodwin, Sebastian Perłowski, Kai Wessel, and Fabio Bonizzoni.

Piotr Kalina

Pochodzi z Krakowa, gdzie obecnie studiuje na Akademii Muzycznej w klasie śpiewu dr hab. Zdzisława Madeja. W swoim dorobku artystycznym posiada wiele występów w uznanych salach koncertowych, takich jak: NOSPR, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, Filharmonia Krakowska, Filharmonia Podkarpacka, Filharmonia Śląska. Na scenie prezentował się zarówno w wielu ariach operowych i oratoryjno-kantatowych, jak i w bogatym repertuarze liryki wokalne. Brał udział w prawykonaniach *Demeter* Stanisława Rzepieli i *Czarnego lustra* Wojciecha Stępnia – współczesnych polskich kompozytorów młodej generacji. Współpracował z dyrygentami i reżyserami takimi jak: Włodzimierz Nurkowski, Błażej Peszek, Rafał Delekta, Tomasz Tokarczyk, Sławomir Chrzanowski, Jiří Petrdlik, Paul Esswood, Piotr Sułkowski. Uczestniczył w wielu kursach mistrzowskich prowadzonych m.in. przez Piotra Beczałę, Mariusza Kwietnia, Izabelę Kłosińską, Marcela Boone'a, Teru Yosihare czy Markusa Schäfera. Jest laureatem m.in. III miejsca w II Międzynarodowym Konkursie Młodych Wokalistów im. Wassyla Slipaka (2019) oraz II miejsca w Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Imricha Godina – Iuventus Canti 2018.

Piotr Kalina

comes from Kraków, where he currently studies at the Academy of Music in the class of vocal studies of Zdzisław Madej. His artistic oeuvre includes an array of performances in recognised concert halls, such as NOSPR, the Krzysztof Penderecki European Centre for Music, Kraków Philharmonic Hall, Podkarpacka Philharmonic, and Silesian Philharmonic. On these and other stages he has presented a number of opera arias and oratorio and cantata works, as well as a rich repertoire of lyrical vocal works. Kalina has participated in the world premieres of works by contemporary Polish composers of the young generation: Stanisław Rzepiela's *Demeter* and Wojciech Stępień's *Black Mirror*. He has cooperated with conductors and directors, notably with Włodzimierz Nurkowski, Błażej Peszek, Rafał Delekta, Tomasz Tokarczyk, Sławomir Chrzanowski, Jiří Petrdlik, Paul Esswood and Piotr Sułkowski, and participated in many master courses conducted by Piotr Beczała, Mariusz Kwiecień, Izabela Kłosińska, Marcel Boone, Teru Yosihara and Markus Schäfer. Winner of the 3rd Prize at the 2nd Wassyl Slipak Young Vocalist Competition in 2019, and the 2nd Prize at the Imrich Godin International Vocal Competition – Iuventus Canti 2018.

Bartosz Michałowski

Założyciel, dyrektor artystyczny i dyrygent Poznańskiego Chóru Kameralnego, dyrektor Chóru Filharmonii Narodowej. Ukończył z wyróżnieniem wydział dyrygentury chóralnej Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu. W latach 1998-2005 był asystentem prof. Stefana Stuligrosza i drugim dyrygentem Chóru Filharmonii Poznańskiej.

Bartosz Michałowski jest laureatem nagrody L'Orphée d'Or 2015, przyznanej przez Académie du Disque Lyrique w Paryżu, laureatem Fryderyka 2019 za nagranie opery *Hagith* Szymanowskiego, zdobywcą Złotej Płyty, a także zwycięzcą IX Ogólnopolskiego Konkursu Dyrygentów Chóralnych, w którym przyznano mu również nagrodę specjalną za świadomość pracy nad emisją głosu w zespole chóralnym.

Jako dyrygent przygotował i zaprezentował dotychczas kilkaset utworów *a cappella* oraz form wokalnoinstrumentalnych wszystkich epok. Obok bogatego doświadczenia dyrygenckiego, przez wiele lat doskonalił umiejętności i wiedzę z zakresu emisji głosu.

Artysta zapraszany jest do współpracy przez organizatorów renomowanych międzynarodowych festiwali. W swoim dorobku posiada liczne prawykonania i nagrania płytowe. Jest wykładowcą Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

bartoszmichalowski.com

Bartosz Michałowski

Founder, artistic director and conductor of the Poznań Chamber Choir, Director of the Warsaw Philharmonic Choir. He graduated with honours in choral conducting from the Ignacy Jan Paderewski Academy of Music in Poznań. In 1998–2005 he was assistant to Professor Stefan Stuligrosz and second conductor of the Poznań Philharmonic Choir.

Recipient of L'Orphée d'Or Award 2015 from Académie du Disque Lyrique in Paris, and Fryderyk 2019 for recording Szymanowski's *Hagith*, he was awarded a Gold Record, and won the 9th Polish Choir Conductors Competition when he was also awarded a special prize for awareness in working on voice emission of choral ensembles.

As a conductor, Michałowski has rehearsed and presented several hundred *a cappella* pieces and vocal-instrumental works from all musical periods. Apart from his rich experience as a conductor, he has honed his skills and knowledge of voice production over many years.

A lecturer at the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw, Bartosz Michałowski is eagerly invited to renowned international festivals, and has released numerous records and performed premiere performances.

bartoszmichalowski.com

Łukasz Borowicz

Studiował w klasie Bogusława Madeya w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, tam też uzyskał tytuł doktora w dziedzinie dyrygentury pod kierunkiem Antoniego Wita. W latach 2005–06 pełnił funkcję asystenta Kazimierza Korda w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie. W latach 2007–15 był dyrektorem artystycznym Polskiej Orkiestry Radiowej. Od 2006 roku jest pierwszym dyrygentem gościnnym Orkiestry Filharmonii Poznańskiej.

Został wyróżniony: Paszportem „Polityki” (2008), nagrodą Koryfeusza Muzyki Polskiej (2011), Nagrodą im. Norwida (2013) oraz Nagrodą im. Tansmana za wybitną indywidualność muzyczną (2014).

Podczas Wielkanocnych Festiwali Ludwiga van Beethovena pod jego batutą można było usłyszeć takie dzieła jak: *Lodoiska* Cherubiniego, *Berggeist* Spohra, *Euryanthe* Webera, *Maria Padilla* Donizettiego, *L'amore dei tre re* Italo Montemezziego, *Simon Boccanegra* Verdiego, *Ifigenia na Taurydzie* Glucka, *Turn of the Screw* Brittena, *Riders to the Sea* Williamsa, *At the Boar's Head* Holsta czy *Djamileh* Bizeta, *Kościęja Nieśmiertelnego* Rimskiego-Korsakowa oraz *Paria* Moniuszki.

Dyskografia Łukasza Borowicza liczy ponad 100 albumów. Komplet dzieł symfonicznych Andrzeja Panufnika nagrany dla wytwórni *cpo* został uhonorowany Special Achievement Award ICMA 2015. Nagranie oratorium *Quo vadis* Feliksa Nowowiejskiego pod jego dyрекcją z Orkiestrą Filharmonii Poznańskiej otrzymało nagrodę ICMA 2018.

lukaszborowicz.com

Łukasz Borowicz

Studied in the class of Bogusław Madey at the Fryderyk Chopin Academy of Music in Warsaw, where he was conferred a doctorate in conducting under the tutelage of Antoni Wit. In 2005–06 he was assistant to Kazimierz Kord at the Teatr Wielki – Polish National Opera in Warsaw. Between 2007 and 2015 he was the artistic director of the Polish Radio Symphony Orchestra, and he has been the First Guest Conductor of the Poznań Philharmonic Orchestra since 2006.

As well as the *Polityka* weekly “Passport” award (2008), he has also received the Coryphée of Polish Music award (2011), the Norwid Award (2013) and Tansman Prize for Outstanding Musical Personality (2014).

Borowicz has conducted a diverse range of pieces at the Ludwig van Beethoven Easter festivals: Cherubini's *Lodoiska*, Spohr's *Berggeist*, Weber's *Euryanthe*, Donizetti's *Maria Padilla*, Italo Montemezzi's *L'amore dei tre re*, Verdi's *Simon Boccanegra*, Gluck's *Iphigénie en Tauride*, Britten's *The Turn of the Screw*, Williams' *At the Boar's Head*, Holst's *Riders to the Sea*, Bizet's *Djamileh*, Rimsky-Korsakov's *Kashchey the Immortal* and Moniuszko's *Paria*.

His recordings now number over 100, with his complete symphonic works of Andrzej Panufnik recorded on *cpo* label having won the Special Achievement Award ICMA 2015. The recording of *Quo vadis* oratory by Feliks Nowowiejski under his direction with the Orchestra of Poznań Philharmonic received the International Classical Music Award 2018.

lukaszborowicz.com

Poznański Chór Kameralny

Poznański Chór Kameralny powstał w 2005 roku z inicjatywy Bartosza Michałowskiego – obecnie dyrektora Chóru Filharmonii Narodowej. Zespół jest zwycięzcą uznanych konkursów chóralnych, zdobywał również liczne nagrody specjalne m.in. za najlepszą technikę wokálną, najlepsze wykonanie muzyki współczesnej czy dla najlepszego dyrygenta. Drzwi do regularnych występów na prestiżowych festiwalach otworzył mu spektakularny sukces podczas Festiwalu Muzycznego w Szlezwiku-Holsztynie.

Jako pierwszy zespół w Polsce występował z legendarną orkiestrą Concerto Köln i z Irish Baroque Orchestra. Stawali przed nim uznani dyrygenci, m.in.: Paul McCreesh, Krzysztof Penderecki, Marek Pijarowski, Łukasz Borowicz, Paweł Przytocki, Marcin Nałęcz-Niesiołowski, Leonard Slatkin, Monika Wolińska.

W repertuarze chóru znajdują się utwory *a cappella* wszystkich epok. Zespół regularnie wykonuje dzieła wokálno-instrumentalne; każdego roku dokonuje również kolejnych prapremier. Poznański Chór Kameralny nagrał 14 płyt CD, z których część została uhonorowana prestiżowymi nagrodami przemysłu fonograficznego.

Poznań Chamber Choir

The Poznań Chamber Choir was established in 2005 on the initiative of Bartosz Michałowski, currently the director of the Warsaw Philharmonic Choir. The ensemble has won prestigious choral competitions and numerous special awards, including for the best ensemble vocal technique, the best performance of contemporary music, and the best conductor. Its spectacular success at the prestigious Schleswig-Holstein Music Festival paved the way to regular performances at the most acclaimed festivals.

The Poznań Chamber Choir was the first in Poland to perform with the legendary Concerto Köln Orchestra and the Irish Baroque Orchestra. The choir has performed under eminent conductors, including Paul McCreesh, Krzysztof Penderecki, Marek Pijarowski, Łukasz Borowicz, Paweł Przytocki, Marcin Nałęcz-Niesiołowski, Leonard Slatkin, and Monika Wolińska.

The repertoire of the Poznań Chamber Choir includes *a cappella* pieces from all the periods in the history of music as well as vocal-instrumental works. It is also recognised for premiere performances of music and the fourteen recorded albums, some of which have won prestigious awards.

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej należy do grona najbardziej znanych i cenionych polskich orkiestr symfonicznych. Jej dyrygentem-szefem jest Marek Pijarowski, a pierwszym dyrygentem gościnnym – Łukasz Borowicz.

Zespół koncertował prawie we wszystkich krajach Europy. Uczestniczył w wielu znaczących międzynarodowych festiwalach muzycznych. Orkiestra towarzyszyła uczestnikom pierwszego powojennego Konkursu Chopinowskiego w Warszawie, a od 1952 roku akompaniuje finalistom Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu.

Z zespołem występowali światowej sławy dyrygenci, m.in.: Andrzej Boreyko, Christopher Hogwood, Jacek Kaspszyk, Zdeněk Mácal, Paul McCreesh, Sir Neville Marriner oraz soliści: Piotr Anderszewski, Martha Argerich, Piotr Beczała, Rafał Blechacz, Ida Haendel, Konstanty Andrzej Kulka, Aleksandra Kurzak, Sergei Leiferkus, Witold Małcużyński, Midori, Dawid i Igor Ojstrachowie, Ewa Podleś, Maurizio Pollini, Światosław Richter, Mścisław Rostropowicz, Artur Rubinstein, Gil Shaham, Wanda Wiłkomirska, Christian Zacharias, Krystian Zimerman, Nikolaj Znaider.

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej ma w dorobku liczne nagrania, w tym pierwsze światowe nagranie płytowe *Quo vadis* Feliksa Nowowiejskiego (cpo), które otrzymało International Classical Music Award 2018 w kategorii muzyki wokalo-instrumentalnej.

filharmoniapoznanska.pl

Orchestra of Poznań Philharmonic

The Poznań Philharmonic Orchestra is one of the most famous and recognised Polish symphony ensembles. Its Chief Conductor is Marek Pijarowski, and its First Guest Conductor is Łukasz Borowicz.

The Orchestra has toured almost all European countries, and performed at several leading international music festivals. The ensemble accompanied participants of the first post-war edition of the Chopin Competition in Warsaw, and since 1952 it has regularly played with the finalists of International Henryk Wieniawski Violin Competitions in Poznań.

The Orchestra has performed with such illustrious conductors as Andrzej Boreyko, Christopher Hogwood, Jacek Kaspszyk, Zdeněk Mácal, Paul McCreesh, and Sir Neville Marriner, and with outstanding soloists: Piotr Anderszewski, Martha Argerich, Piotr Beczała, Rafał Blechacz, Ida Haendel, Konstanty Andrzej Kulka, Aleksandra Kurzak, Sergei Leiferkus, Witold Małcużyński, Midori, David and Igor Oistrakh, Ewa Podleś, Maurizio Pollini, Sviatoslav Richter, Mstislav Rostropovich, Artur Rubinstein, Gil Shaham, Wanda Wiłkomirska, Christian Zacharias, Krystian Zimerman, and Nikolai Znaider.

The Poznań Philharmonic Orchestra has made numerous recordings, including the world premiere recording of Feliks Nowowiejski's *Quo Vadis* (on cpo label), awarded the International Classical Music Award 2018 in Vocal and Instrumental Music category.

filharmoniapoznanska.pl

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej | Orchestra of Poznań Philharmonic

Polska i Polacy w niemieckiej operze włosko-francuskiego twórcy

Niewielu kompozytorów cieszyło się za życia taką estymą, jak włoski twórca Luigi Cherubini (1760–1842), który od 1786 roku związał swą drogę życiową i zawodową z Paryżem, a niewiele później stał się jedną z najbardziej wpływowych osobistości francuskiego życia muzycznego. Jego dzieła operowe szybko zdobyły uznanie publiczności, do czego przyczyniły się zarówno wybitne walory muzyczne, jak i atrakcyjna dramaturgia. Sława artysty przekroczyła granice Francji, o czym świadczy m.in. zamówienie, jakie dyrekcja Hofoper w Wiedniu złożyła Cherubiniemu wiosną 1805 roku. Kompozytor miał przybyć do naddunajskiej stolicy i skomponować dwie nowe opery, przeznaczone do wykonania z jego udziałem w charakterze dyrygenta. Po przyjeździe do Wiednia w lipcu tegoż roku Cherubini przystąpił do pracy nad pierwszym z dzieł, singspielem *Faniska*. Z zaplanowanych dwóch utworów tylko ten został ukończony i miał premierę w wiedeńskim Kärntnertortheater 25 lutego 1806 roku w obecności cesarza Franciszka II. Dwa tygodnie później Cherubini, nie rozpoczynając nawet pracy nad drugą z oper, wyjechał nagle do Paryża, co wynikało, jak zauważył muzykolog Klaus Hortschansky, albo z przyczyn politycznych związanych z napiętymi stosunkami francusko-austriackimi, albo z wezwania go przez Napoleona.

Opera grozy i szczęśliwego zakończenia

Francuska twórczość operowa Cherubiniego wiąże się z gatunkiem *opéra-comique*, zapoczątkowanym w połowie XVIII wieku przez Jeana-Jacques'a Rousseau. Ten nowy typ opery stanowił reakcję na staroświecką *tragédie lyrique*, poważną operę o tematyce mitologicznej lub antycznej, w której postaci prezentowały podniosłe recytatywy, a spektakl oddziaływał rozmachem rozwiązań scenicznych i bogactwem scenografii. *Opéra-comique* faworyzowała natomiast akcję opartą na problematyce współczesnej, w roli bohaterów występowali zwykli ludzie, a wypowiedzi wokalne przeplatane były dialogami mówionymi.

W gatunku *opéra-comique* Cherubini dostrzegł silny potencjał dramaturgiczny i drogę do sukcesu, gdyż doświadczenia rewolucji francuskiej znacząco zmieniły gust odbiorców sztuki. Publiczność oczekiwała teraz dzieł aktualnych, zawierających żywotne wątki, a jednocześnie nacechowanych wyrazistymi kwalifikacjami etycznymi i jednoznacznymi rozstrzygnięciami moralnymi. Wszystkie te warunki spełniał popularny wówczas typ spektaklu operowego, określany mianem opery grozy i szczęśliwego zakończenia (*pièce à sauvetage*, *rescue opera*, *Rettungsoper*). Charakteryzował się on wprowadzanymi w tok opery niebezpiecznymi sytuacjami, zagrożeniem, bliskością tragicznego końca, a także gwałtownym odwróceniem losów bohaterów i pozytywnym finałem. Nieodzownym elementem był też mocno wyeksponowany wątek miłosny, zaakcentowanie kategorii wierności, szlachetności, odwagi i poświęcenia. W muzyce wprowadzano wiele elementów służących sugestywnemu przedstawieniu akcji: gwałtowne modulacje i kontrasty dynamiczne, odcinki instrumentalne służące odwzorowaniu scen walk i potyczek, marsze wojskowe czy brzmienia funeralne zwiastujące bliskość śmierci.

Cherubini zainteresował się gatunkiem *Rettungsoper* jeszcze w okresie rewolucji i już w tym czasie skomponował pierwsze swe dzieło w tym typie, operę *Lodoiska*, które stało się prototypem innych jego kompozycji tego typu: *Elisa, ou le voyage aux glaciers du Mont St. Bernard* (1794), *Les deux journées* (1800) czy właśnie *Faniska*. Paryski sukces

premii *Lodoiski* w 1791 roku zdecydował także o wystawieniu utworu w innych krajach europejskich, w tym w Niemczech, Austrii, a także w Polsce, co wynikało w dużej mierze z tematyki dzieła: akcja *Lodoiski* rozgrywa się bowiem na ziemiach polskich, a bohaterowie noszą polskie nazwiska. Z perspektywy francuskiej nasz kraj wydawał się z pewnością rzeczywistością daleką i tajemniczą, co świetnie wpisywało się w budzące się wówczas romantyczne zainteresowania sferą niezwykłości i egzotyki. Podejmując się skomponowania *Faniski*, Cherubini postawił w ogólnym zamyśle na powielenie problematyki i dramaturgii *Lodoiski*: również *Faniska* rozgrywa się w polskim środowisku, analogiczny jest schemat intrygi i typy bohaterów. Stosując współczesną terminologię, można by wręcz zauważyć, że *Faniska* to swoisty *remake* wcześniejszego dzieła.

W Polsce, czyli nigdzie

Libretto *Faniski* napisał znany librecista wiedeński Joseph Sonnleithner na podstawie jednego z melodramatów popularnego paryskiego dramatopisarza René-Charles'a Guilberta de Pixérécourta *Les Mines de Pologne* („Polskie lochy”, 1803). Wykonanie *Faniski* było wielkim sukcesem kompozytora, operę grano przez kilka sezonów – do 1810 roku wystawiono ją 64 razy. Zaraz po wiedeńskiej premierze nastąpiły też wykonania w innych miastach Niemiec i Austrii (Wrocław, Hamburg, Monachium, Berlin, Budapeszt, Praga, Weimar), *Faniskę* wystawiło także kilka teatrów zagranicznych (Petersburg, Amsterdam). Później dzieło zniknęło z repertuaru – jego ostatnie jak dotychczas wykonanie miało miejsce we Frankfurcie nad Menem w 1860 roku z okazji obchodów setnej rocznicy urodzin Cherubiniego.

Akcja *Faniski* rozgrywa się w jednym z zamków magnackich w okolicach Sandomierza. W didaskaliach dramatu Pixérécourta nie ma mowy o czasach, za to miejsce zdarzeń zostało oznaczone jako zamek Miński w górach Krapack (Karpaty?) w Polsce, na rubieżach rejonu sandomierskiego. Dwaj męscy protagoniści – Zamoski (Zamojski?) i Rasinski – są skłóconymi władcami sąsiednich województw: sandomierskiego i rawskiego, a główny wątek stanowi próba uwolnienia Faniski, żony Rasinskiego, przetrzymywanej przez Zamoskiego w lochach jego zamku. Ocalenie i ucieczka udają się dopiero za drugim razem, małżonkowie triumfują, a niegodziwy Zamoski zostaje wtrącony do więzienia.

Zgodnie z pomysłem z *Lodoiski* i stereotypowym wyobrażeniem o polskość nazwisk, także i w *Fanisce* kończą się one na ogół na – ski (-ska): Rasinski, Zamoski, Oranski, Manoski, Faniska i Moska. W tym kontekście dziwi natomiast niemieckie imię córki Rasinskich, Hedwig; polska jego wersja (Jadwiga) byłaby z pewnością bardziej uzasadniona. W akcji opery tylko sporadycznie (i to wyłącznie w tekstach mówionych) pojawiają się odniesienia do lokalnej tematyki, takie jak wezwania skierowane do Polaków czy opis nieprzebytych lasów polskich. Zakres muzycznych nawiązań do sfery polskiej ogranicza się natomiast wyłącznie do wykorzystania tanecznych rytmów polonezowych – wyrazistą okazję do tego stanowi taniec Hedwig. Sceny zbiorowe cechują się ludowym wydźwiękiem, choć brakuje w nich jakichkolwiek odniesień polskich.

Jako że wiele scen opery rozgrywa się w lochach, Cherubini zdecydował się na wprowadzenie szeregu środków muzycznych służących odwzorowaniu ciemnej aury panującej w podziemiach. Tego typu sceny, określane jako *sottterranei*, stały się bardzo popularne w operach doby porewolucyjnej. Niejednokrotnie zaznacza się w nich odwzorowywanie negatywnych emocji bohaterów: strachu, lęku, przerażenia, wściekłości. Obrazowanie bicia serca przerażonej Moski, służącej Zamoskiego, wydaje się niemal fizjologiczne, podobnie jak muzyczna ilustracja wścieklej furii Zamoskiego, przedstawiona w gwałtownych figurach orkiestry i kontrastach dynamicznych. Duża rola w kreowaniu kolorytu lokalnego

przypada Kozakom, postaciom o egzotycznym, wschodnim rodowodzie. Choć libreci-
sta zatroszczył się w tym przypadku o pewną dozę historycznego prawdopodobień-
stwa, to Cherubini nie posunął się do zastosowania muzycznych orientalizmów, które
mogłyby uprawdopodobnić charakterystykę tych postaci.

Kontekst beethovenowski

Z uwagi na fakt prezentacji *Faniski* podczas Festiwalu Beethovenowskiego warto też
zarysować interesujący wątek związany z relacją utworu z twórczością autora *Eroiki*,
a zwłaszcza jego jedynej opery *Fidelio*. W trakcie pobytu Cherubiniego w Wiedniu
Beethoven miał okazję osobiście poznać francuskiego mistrza i kilkakrotnie kontak-
tował się z nim. Z kolei Cherubini był świadkiem premiery pierwszej wersji *Fidelia*
(20.11.1805). Jak sądzi Michael Fend, francuski kompozytor mógł udzielać Beethove-
nowi wskazówek dotyczących sposobu prowadzenia głosów w tej operze, sugerując
poprawienie partii wokalnych w niektórych miejscach. Beethoven bardzo cenił twór-
czość operową Cherubiniego, którą miał okazję poznać w Wiedniu – w 1802 roku
wykonano tam *Les deux journées* i *Medeę*, a już podczas pobytu nad Dunajem Cherubini
na początku 1806 roku zadyrygował *Lodoiską*. W zbiorach Beethovena znajdowały się
też partytury dwóch oper mistrza – *Medei* oraz *Faniski*.

Autorem librett do *Fidelia* i *Faniski* jest ta sama osoba, Joseph Sonnleithner, który
w swojej działalności literackiej często opierał się na pierwowzorach francuskich. Inte-
resujący okazuje się fakt, że kompozycje te stanowią w spuściźnie obu twórców jedno-
razowy przejaw zainteresowania gatunkiem niemieckiego singspielu. Łączy je również
stosunkowo rzadko spotykany w operze model tematyczny dotyczący miłości małżeń-
skiej nacechowanej poświęceniem i wiernością. Para małżonków Leonora–Florestan
ma odpowiednik w układzie postaci Faniska–Rasinski, choć w operze Beethovena wię-
ziony jest mąż, a w dziele Cherubiniego – żona. Moralizatorski wydźwięk *Faniski*, po-
dobnie jak dzieła Beethovena, wynika z etycznej polaryzacji bohaterów: małżonkowie
są przedstawieni w jednoznacznie pozytywnym świetle, cechują się bezkompromiso-
wością oraz nieugiętością działań i postaw. Tyran Zamoski, uosobienie zła, niegodzi-
wości i fałszu, kontrastuje z charakterystyką małżonków w tak samo skrajny sposób jak
Pizarro w *Fidelio*, z pewnością też scenę *sotterraneo* *Faniski* można bez trudu porównać
ze sceną więzienną Florestana.

Ten trop relacji *Fidelia* i *Faniski* wydaje się już wystarczającym powodem powrotu do
zapomnianej partytury Cherubiniego, a konfrontacja dźwiękowa z pewnością unaoczni
szereg podobieństw i zapożyczeń, które Beethoven przejął w swej kompozycji od fran-
cuskiego mistrza. Wydaje się, że po okresie półtorawiecznego zapomnienia nadszedł
czas na przypomnienie tej frapującej opery, będącej wyrazem fascynacji Polską w mu-
zycznej kulturze Europy okresu porewolucyjnego. A w perspektywie krajowej warto
przypomnieć *Faniskę* i na stałe włączyć ją do szeregu kilku, niezbyt w sumie licznych,
zagranicznych oper o tematyce polskiej.

Ryszard Daniel Golianek

Fotograficy / Photographs: Karolina B., Michał Heller, Magdalena Kasperczak, Weronika
Kosińska, Piotr Kucia, Katarzyna Przybyła, Monika Redzisz, Ksenia Shaushyshvili, Piotr
Skórnicki, Archiwum Stowarzyszenia im. LvB / LvB Association archives

© 2020, Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena / Ludwig van Beethoven Association

